

ється обмін речовин. Гентааміноселеферон забезпечує більш високу терапевтичну ефективність, оскільки сприяє відновленню біохімічного статусу до показників здорових телят у більш короткий термін, ніж при застосуванні комплексного антимікробного препарату з протизапальною дією.

ПОКАЗНИКИ ФАГОЦИТАРНОЇ АКТИВНОСТІ КРОВІ КРОЛІВ ЗА ВПЛИВУ ЗБУДНИКА ТРЕПОНЕМА CUNICULI

Прус М.П. – д. вет. н., професор

Дуда Ю.В. – к. вет. н.

Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ

Актуальність проблеми. В Україні впродовж 2017-2020 років у кролів реєструвався спірохетоз (трепонемоз), збудником якого є *Treponema cuniculi* (*Spirochaeta cuniculi*, *Treponema paraluis-cuniculi*) (Дуда та ін., 2019; Прус та ін., 2019). Трепонемоз кролів реєструвався в Англії у диких кролів від 20 до 40% (Adams et al., 1928); в Бельгії – більше 30% тварин (Bessemans, 1928).

В останні роки вченим вдалося розшифрувати деякі механізми маніпуляції гомеостазом і імунітетом хазяїна з боку паразитів. Імунна відповідь хазяїна за паразитозів може характеризуватися, перш за все, зміною клітинного складу крові, загальним рівнем імуноглобулінів та зміною їх якісного складу (Косенко та ін., 2004; Дуда та ін., 2019).

Дослідження щодо розкриття механізмів патогенного впливу еймерій на імунну систему організму кролів проводили Т.В. Медведская та А.І. Ятусевич (1992). Науковцями встановлено, що фагоцитарна активність лейкоцитів крові хворих тварин становила в межах 19,3-22,0% й істотно не відрізнялася від показників контрольної групи, але за даними інших авторів цей показник у хворих кролів був нижчим на 38,49% (Галімова, 2011). Тому питання впливу збудників хвороб на показники неспецифічної резистентності організму кролів є актуальними.

Метою роботи було визначити вплив *Treponema cuniculi* на показники фагоцитарної активності нейтрофілів крові кролів.

Результати дослідження. Для виконання досліджень використали 72 кроля-самця 3–4-місячного віку, масою тіла 3,5–4,0 кг, каліфорнійської породи, відібраних за принципом аналогів у кролівницькому господарстві ТОВ “Олбест” Дніпропетровської області. Визначення фагоцитарної активності нейтрофілів (ФАН) здійснювали з додаванням стандартизованого (до 2 млрд./мл) завису добової культури *E. coli* 055K59№3912/41. Фагоцитарний індекс (ФІ) характеризує поглинаючу здатність фагоцитів і його визначали як кількість фагоцитованих мікробних тіл, що припадає на один активний нейтрофіл. Фагоцитарне число (ФЧ) – це кількість фагоцитованих мікробних тіл на 100 підрахованих нейтрофілів.

Нейтрофіли є першою лінією захисту у системі природного імунітету. Вони швидко відповідають на хемотаксичний стимул, фагоцитують і руйнують чужорідних агентів, активуються цитокінами і є основною популяцією клітин за гострого запалення (Лазарева та ін., 2010; Дуда та ін., 2019). Так, за впливу збудника *Treponema cuniculi* виявлені істотні відмінності показників фагоцитарної активності нейтрофілів крові хворих тварин, порівняно зі здоровими. Так, рівень фагоцитарної активності нейтрофілів крові (відсоток клітин, які беруть участь у поглинанні) у дослідних тварин дорівнював $42,72 \pm 0,68$ %, у контрольних – $46,95 \pm 0,75$ %, тобто у крові хворих кролів рівень фагоцитарної активності виявився на 4,23 % ($p < 0,01$) нижчим порівняно із цим показником крові клінічно здорових тварин. У той же час фагоцитарний індекс (ФІ) негативно корелював з рівнем фагоцитарної активності нейтрофілів і проявив тенденцію до збільшення його рівня у крові тварин дослідної групи до $8,62 \pm 0,19$ од. (у контрольних ФІ = $8,42 \pm 0,19$ од.), але вірогідно не змінився. Досліджуючи фагоцитарне число (ФЧ), що характеризувало середню кількість фагоцитованих мікробних клітин, які припадали на один фагоцитоз, встановили, що у крові кролів дослідної групи воно дорівнювало $3,63 \pm 0,08$ од., а в контролі – $3,94 \pm 0,09$ од. А саме, у крові кролів дослідної групи фагоцитарне число було нижчим на 7,87 % ($p < 0,05$) порівняно з контролем. Низький показник фагоцитарної активності та фагоцитарного числа

свідчить про пригнічений фагоцитоз в організмі кролів, хворих на спірохетоз.

Отже, імунна відповідь на клітинному рівні є наслідком запальних процесів, що виникли за наявності збудника *Treponema cuniculi*.

Висновки: у хворих на спірохетоз кролів фагоцитарна активність нижча на 4,23 % ($p < 0,01$), ніж у здорових. Встановлено, що ФЧ у крові дослідних кролів було нижчим на 7,87 % ($p < 0,05$) порівняно з контролем. Це вказує на функціональну виснаженість нейтрофільних клітин за впливу збудника *Treponema cuniculi* на організм кролів.

КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ ДИЛАТАЦІЙНОЇ КАРДІОМІОПАТІЇ СОБАК

Ревунець А.С. – к. вет. н., доцент

Ревунець Валентина А. – магістр

Поліський національний університет, м. Житомир

Актуальність проблеми. Сьогодні у ветеринарній медицині гостро стає питання збільшення кількості патологій серцево-судинної системи (близько 10 % від усіх патологій внутрішніх органів) серед дрібних домашніх тварин, що призводять до зниження якості їх життя, довголіття і працездатності. Водночас етіологічні фактори розвитку первинних кардіоміопатій тривалий час не піддавались глибокому вивченню, а в нозологічному аспекті їх зараховували до ідіопатичних хвороб.